

ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ
TENDERS REVIEW AUTHORITY

Λεωφ. Γρίβα Διγενή 81-83, 2ο όροφο, Τ.Θ. 24820, 1304 Λευκωσία
Τηλ: 22445100, Φαξ: 22445107, Email: tra@aap.gov.cy, Web: www.tra.gov.cy

Προσφυγή Αρ. 27/2015

Μεταξύ:

WTE Wassertechnik GmbH

Αιτητών

v.

ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΥΔΑΤΩΝ

Αναθέτουσας Αρχής

**Αναθεωρητική Αρχή
Προσφορών**

Έφη Παπαδοπούλου, Πρόεδρος
Λοΐζος Κάππας, Μέλος
Γιώργος Αναστασίου, Μέλος
Σόλων Παπαθεοχάρους, Μέλος
Βασίλης Πάλμας, Μέλος

Αιτητές:

WTE Wassertechnik GmbH

Αντιπροσωπεύθηκε από τους:

1. Χριστάκη Χριστάκη, Δικηγόρο
2. Κωνσταντίνο Βότση, Εκπρόσωπο αιτούσας εταιρείας
3. Στέλιο Γεωργίου, Εκπρόσωπο αιτούσας εταιρείας

Αναθέτουσα Αρχή:

ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΥΔΑΤΩΝ

Αντιπροσωπεύθηκε από τους:

1. Ρένα Παπαέτη, Εισαγγελέα της Δημοκρατίας
2. Ελίτα Γαβριήλ, Δικηγόρο της Δημοκρατίας

Ημερομηνία έκδοσης Απόφασης: 13 Ιανουαρίου, 2016

**ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΙΤΗΣΗ ΕΞΑΙΡΕΣΗΣ ΤΟΥ ΜΕΛΟΥΣ κ.
Λ. ΚΑΠΠΑ ΑΠΟ ΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΑΣ
ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ**

Οι Αιτητές υπέβαλαν αίτημα εξαίρεσης του μέλους της Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών κ. Λ. Κάππα από τη διαδικασία εξέτασης της παρούσας προσφυγής με το αιτιολογικό της φαινομενικής προκατάληψης. Εξέφρασαν την άποψη πως εάν ο ίδιος δεν εξαιρεθεί τα υπόλοιπα μέλη της Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών θα πρέπει να εκδώσουν απόφαση για το ζήτημα αυτό.

Ο κος Λ. Κάππας αποφάσισε όπως μη εξαιρεθεί από τη διαδικασία εξέτασης της παρούσας Προσφυγής.

Συνεπώς η Πρόεδρος και τα υπόλοιπα Μέλη εξέδωσαν απόφαση που δεν είναι ομόφωνη για το ζήτημα αυτό.

Ακολουθεί η τοποθέτηση του Μέλους κ. Λ. Κάππα, η απόφαση της πλειοψηφίας των Μελών κ.κ. Γ. Αναστασίου, Σ. Παπαθεοχάρους και Β. Πάλμα και η απόφαση της μειοψηφίας της Προέδρου κας Ε. Παπαδοπούλου.

ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΤΟΥ ΜΕΛΟΥΣ κ. Λ. ΚΑΠΠΑ

Οι Αιτητές στην παρούσα υπόθεση (Προσφυγή αρ. 27/2015), με την επιστολή του δικηγόρου τους ημερ. 24.11.2015, ζητούν όπως η Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών (ΑΑΠ) ανακαλέσει την απόφαση που εξέδωσε στις Προσφυγές με αρ. 26/2015 και 28/2015.

Σύμφωνα με τους Αιτητές υπήρχε ιδιάζουσα σχέση μεταξύ μου και της εταιρείας Loizos Iordanou Constructions Ltd, η οποία ήταν μέλος της Κοινοπραξίας «Εργοληπτική Εταιρεία Χ.Π.Θ. Αλεξάνδρου και Loizos Iordanou Constructions Ltd» που ενεπλέκετο στο σκάνδαλο του Συμβουλίου Αποχετεύσεων Πάφου (ΣΑΠΑ) και ήταν επίσης μέλος της κοινοπραξίας «N.I.M.E.M.E. J.V.», αιτήτριας στην υπόθεση 28/2015. Η ιδιάζουσα σχέση, που ισχυρίζονται οι Αιτητές ότι υπήρχε μεταξύ μου και της εταιρείας Loizos Iordanou Constructions Ltd, δημιουργούσε έμμεση ιδιάζουσα σχέση μου με την Κοινοπραξία «N.I.M.E.M.E. J.V.» και επέβαλλε την απόσυρση μου από την εξέταση των Προσφυγών με αρ. 26/2015 και 28/2015, βάσει του άρθρου 10(3) του Ν.104(Ι)/2010.

Το θέμα της ανάκλησης της απόφασης είναι θέμα που θα τύχει κατάλληλου χειρισμού από την ΑΑΠ ως σώμα.

Το θέμα της δικής μου συμμετοχής είναι θέμα που με αφορά προσωπικά και θεωρώ ότι έχω καθήκον αλλά και δικαίωμα να τοποθετηθώ προσωπικά επί του θέματος.

Κατ' αρχήν επισημαίνω ότι βάσει του άρθρου 10(3) του Ν.104(Ι)/2010 η υποχρέωση απόσυρσης από την συνεδρία εγείρεται όταν –

- (α) ένα μέλος έχει οικονομικό ή άλλο συμφέρον, άμεσο ή έμμεσο σε σχέση με την εξεταζόμενη διαδικασία ανάθεσης σύμβασης ή
- (β) ένα μέλος έχει ιδιάζουσα σχέση ή εξ αίματος ή εξ αγχιστείας συγγένεια μέχρι τέταρτου βαθμού με οποιοδήποτε πρόσωπο που έχει πρόδηλο οικονομικό ή άλλο συμφέρον στην εν λόγω διαδικασία .

Οι Αιτητές δεν ισχυρίζονται ότι είχα οποιοδήποτε συμφέρον στις πιο πάνω υποθέσεις ούτε οποιαδήποτε συγγένεια αλλά ότι η απόσυρση μου, βάσει του πιο πάνω άρθρου, επεβάλλετο λόγω ιδιάζουσας σχέσης μεταξύ μου και της εταιρείας Loizos Iordanou Constructions Ltd, η οποία πηγάζει εκ του γεγονότος ότι η εν λόγω εταιρεία υπήρξε χορηγός της ΕΔΕΚ ενόσω εγώ ήμουν μέλος της Κεντρικής Επιτροπής και Οικονομικός Διευθυντής της ΕΔΕΚ.

Η ύπαρξη ιδιάζουσας σχέσης είναι θέμα που εξαρτάται από τα γεγονότα της κάθε υπόθεσης. Ο δικηγόρος των Αιτητών έχει παραθέσει στην επιστολή του σωρεία από αποφάσεις όπου το Ανώτατο Δικαστήριο διαπίστωσε την ύπαρξη ιδιάζουσας σχέσης, σε καμία όμως από αυτές τα γεγονότα δεν προσομοιάζουν έστω και κατ' ελάχιστο με την περίπτωση της ιδιάζουσας σχέσης που ισχυρίζονται οι Αιτητές πως υπήρχε μεταξύ μου και της Loizos Iordanou Constructions Ltd.

Ως προς τα γεγονότα που συνθέτουν το όλο θέμα, θα ήθελα να επισημάνω με λύπη μου ότι υπήρξαν πολλά δημοσιεύματα στον τύπο και σε άλλα μέσα μαζικής ενημέρωσης που τα έχουν παραποιήσει. Διαπιστώνω δε ότι και η επιστολή του δικηγόρου των Αιτητών βασίζεται και παραπέμπει σε αρκετά από αυτά τα παραπλανητικά δημοσιεύματα. Παραθέτω πιο κάτω τα πραγματικά γεγονότα:

- Υπήρξα για χρόνια μέλος της Κεντρικής Επιτροπής και Οικονομικός Διευθυντής της ΕΔΕΚ. Μετά τον διορισμό μου ως μέλος της ΑΑΠ, στις 31.12.2013, με επιστολή μου στον τότε Πρόεδρο και Γραμματέα του Κινήματος, ημερ. 02.01.2014, υπέβαλα την παραίτηση μου από όλα τα αξιώματα που κατείχα στο κίνημα. Έκτοτε δεν συμμετείχα στις συνεδρίες των οργάνων της ΕΔΕΚ. Η παρουσία μου σε μία συνεδρία της Κεντρικής Επιτροπής ήταν αποτέλεσμα πρόσκλησης του σώματος για σκοπούς ενημέρωσης του για θέματα των αρμοδιοτήτων που είχα προηγουμένως ως αξιωματούχος. Η δε αναγραφή του ονόματος μου στην ιστοσελίδα της ΕΔΕΚ σε χρονικό διάστημα μετά την παραίτηση μου ήταν θέμα που προέκυψε από παράλειψη ενημέρωσης της ιστοσελίδας από μέρους της ΕΔΕΚ, όπως αναφέρθηκε σε επίσημη ανακοίνωση του Κινήματος και εν πάση περιπτώσει δεν ήταν θέμα στο οποίο θα μπορούσα να έχω λόγο.
- Η επιταγή με αρ. 81860415 της Τράπεζας Κύπρου για ποσό €20.000 εκδόθηκε από την Κοινοπραξία «Εργοληπτική Εταιρεία Χ.Π.Θ. Αλεξάνδρου και Loizos Iordanou Constructions Ltd» στο όνομα της ΕΔΕΚ, παρεδόθη στα γραφεία της ΕΔΕΚ και εξεδόθη και σχετική απόδειξη. Σε

εμένα παρεδόθη στις 27.02.2009, όχι από την εν λόγω εταιρεία, με την οποία ουδεμία σχέση είχα, αλλά από τον κλητήρα της ΕΔΕΚ, στο κατάστημα της Λεωφ. Κέννεντυ της Μαρφίν Λαϊκή όπου εργαζόμουν ως Προϊστάμενος του Τμήματος Εξυπηρέτησης Πελατών, για να την καταθέσω στον λογαριασμό της ΕΔΕΚ. Διευκρινίζω ότι ήταν συνήθης πρακτική να παραδίδονται επιταγές από πελάτες σε άλλους υπαλλήλους της τράπεζας αντί στα ταμεία, σε ώρες και ημέρες αιχμής, όπως ήταν η 27.02.2009 - ήταν Παρασκευή και επίσης ήταν η τελευταία εργάσιμη ημέρα του μήνα - για να αποφεύγεται η αναμονή σε ουρά και η ταλαιπωρία. Εγώ, ενεργώντας στο πλαίσιο των συνήθων καθηκόντων μου, παρέδωσα την επιταγή στο ταμείο για κατάθεση, γι' αυτό και παρουσιάζεται το όνομα και η υπογραφή μου στο έντυπο κατάθεσης.

- Δεν παρεδόθη σε εμένα η δεύτερη αναφερόμενη επιταγή της ίδιας κοινοπραξίας για το ποσό των €10.000. Μάλιστα η εν λόγω επιταγή δεν αφορά την ΕΔΕΚ, γεγονός το οποίο βεβαιώθηκε και από την Τράπεζα Κύπρου και δημοσιοποιήθηκε και στα ΜΜΕ.
- Με επιστολή μου, ημερομηνίας 29.11.2015, ζήτησα από το Κ.Σ. ΕΔΕΚ όπως μου αποσταλούν αντίγραφα της σχετικής απόδειξης είσπραξης, της επιστολής – βεβαίωσης της Τράπεζας Κύπρου και των επιστολών παραίτησης μου, τα οποία μου έχουν αποσταλεί και καταθέτω.

Τα πραγματικά γεγονότα καταδεικνύουν ότι εγώ καμιά σχέση δεν είχα με την Loizos Iordanou Constructions Ltd. Ήμουν ένας εκ των αξιωματούχων της ΕΔΕΚ

και η πιο πάνω εταιρεία ήταν ένας εκ των εισφορέων της ΕΔΕΚ. Κατά την κρίση μου τα πιο πάνω δεδομένα ουδεμία ιδιάζουσα σχέση δημιουργούν.

Τυχόν διαπίστωση ότι η σχέση εισφορέα κόμματος και αξιωματούχου κόμματος δημιουργεί ιδιάζουσα σχέση, τέτοια που να εμποδίζει τον αξιωματούχο, ακόμα και μετά την αποχώρηση του από το αξίωμα, να συμμετέχει στην λήψη αποφάσεων συλλογικών οργάνων που αφορούν εισφορείς του κόμματος θα ήταν αδιανόητη με σοβαρότατες προεκτάσεις.

Κάποια κόμματα άρχισαν να δημοσιοποιούν τις εισφορές τους με βάση και τη σχετική Νομοθεσία. Το ίδιο πράττουν και άλλα οργανωμένα σύνολα και προκύπτει το ερώτημα αν για κάθε υπόθεση ενώπιον ενός διοικητικού οργάνου, θα εξετάζονται πρώτα οι εισφορείς για να διαπιστωθεί αν υπάρχει ιδιάζουσα σχέση εισφορέα και μέλους του οργάνου το οποίο τυγχάνει να ήταν ή να είναι μέλος κάποιου οργανωμένου συνόλου (κοινωνικού, πολιτικού, αθλητικού κλπ), ούτως ώστε να ζητηθεί η εξαίρεση του.

Είναι συνεπώς θέση μου ότι δεν υπάρχει θέμα ιδιάζουσας σχέσης μεταξύ μου και της εταιρείας Loizos Iordanou Constructions Ltd και κατ' επέκταση δεν συντρέχει λόγος εξαίρεσης μου από τη διαδικασία.

.....
Λοΐζος Κάππας
Μέλος

ΑΠΟΦΑΣΗ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑΣ

Αντικείμενο της παρούσας Προσφυγής είναι η απόφαση του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων (η «Αναθέτουσα Αρχή») ημερομηνίας 22.05.2015 να κατακυρώσει τον Διαγωνισμό με αρ. ΤΑΥ 10/2013 με τίτλο «*Design, Built and Operation of the Achna Sewage Treatment Plant and Associated Works*» στη Κοινοπραξία Cybarco Limited – S.K. Euromarket Ltd – Mekel Ltd – Aqwise J.V. (ο «επιτυχών»). Η προσφορά των Αιτητών απορρίφθηκε λόγω υψηλότερης προσφερθείσας τιμής.

Για τον ίδιο διαγωνισμό καταχωρήθηκαν άλλες δύο Προσφυγές με αρ. 26/2015 και 28/2015 από άλλους οικονομικούς φορείς που είχαν απορριφθεί για άλλο λόγο. Η Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών (η «ΑΑΠ») με απόφαση της ημερομηνίας 5.11.2015 ακύρωσε κατά πλειοψηφία την προσβαλλόμενη απόφαση.

Η παρούσα προσφυγή ήταν ορισμένη για οδηγίες στις 17.12.2015. Οι Αιτητές με την έναρξη της διαδικασίας, διευκρινίζοντας το περιεχόμενο επιστολής τους που απέστειλαν στην ΑΑΠ με ημερ. 24.11.2015, υπέβαλαν αίτημα εξαίρεσης του μέλους της ΑΑΠ κ. Λ. Κάππα από τη διαδικασία εξέτασης της παρούσας προσφυγής με το αιτιολογικό της φαινομενικής προκατάληψης. Επέμειναν στην θέση ότι εάν ο ίδιος δεν εξαιρεθεί τα υπόλοιπα μέλη της ΑΑΠ θα πρέπει να εκδώσουν απόφαση για το ζήτημα αυτό.

Προς υποστήριξη των πιο πάνω, οι Αιτητές κατέθεσαν τις πιο κάτω αποφάσεις: του Δικαστή Νικολάτου και των υπολοίπων μελών του Συμβουλίου στην Αίτηση αρ. 1/2015 του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας για Απόλυση του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέως της Δημοκρατίας δια Ανάρμοστη Συμπεριφορά ημερ. 23.6.2015, *Καραγιώργης κ.ά ν. ΡΙΚ κ.ά. (1990) 3 ΑΑΔ 2595, Εταιρεία Α/φοι Λανίτη Λτδ ν. Οργανισμού Κυπριακής Γαλακτοκομικής Βιομηχανίας (2004) 4 ΑΑΔ 995, Πέτρος Κωμοδρόμος ν. Πανεπιστημίου Κύπρου, ημερ. 20.9.2013, Υπόθ. Αρ. 1127/2009, Cyprus Sulphar and Copper Co Ltd ν. Κυπριακής Δημοκρατίας, μέσω 1. Υπουργού Εσωτερικών, 2. Υπουργικού Συμβουλίου, 3. Διευθυντή Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως (2003) 4 ΑΑΔ 471.*

Προτού προχωρήσουμε να εξετάσουμε τους λόγους που προβάλλουν οι Αιτητές για την εξαίρεση του κ. Λ. Κάππα θα εξετάσουμε το αίτημα για έκδοση απόφασης και από τα υπόλοιπα μέλη.

Σύμφωνα με την απόφαση *Συμβούλιο Αποχετεύσεων Λευκωσίας ν. Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών, (2007) 3 Α.Α.Δ. 568* «ο νομοθέτης ανέθεσε» στην Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών «να κρίνει στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της, ως δευτεροβάθμιο και έτσι ανώτερο διοικητικό όργανο, τη νομιμότητα της διοικητικής απόφασης του αιτητή, με σκοπό την κατάληξη της σύνθετης διοικητικής διεργασίας του διαγωνισμού».

Επίσης στην απόφαση *Tcc Lab Diagnostics Ltd ν. Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών, Υπόθεση Αρ. 1065/2010, 4/10/2012* λέχθηκαν τα ακόλουθα:

«Στο σημείο τούτο θα πρέπει να παρεμβάλω ότι συμφωνώ πλήρως με τις γενικές αρχές τις οποίες έχει συνοψίσει η καθ' ης η αίτηση, ως προς τον τρόπο προσέγγισης τεχνικής φύσεως θεμάτων, οι οποίες εφαρμόζονται από διοικητικό όργανο που ασκεί αναθεωρητικό έλεγχο επί αποφάσεων αρμόδιας Αρχής, οι οποίες αρχές ασφαλώς, σύμφωνα με την παρατεθείσα νομολογία, εφαρμόζονται κατά την ενάσκηση της αναθεωρητικής δικαιοδοσίας του Ανωτάτου Δικαστηρίου».

Ανατρέχοντας σε αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου και αποφάσεις των Επαρχιακών Δικαστηρίων με πολυμελή σύνθεση, διαπιστώνουμε ότι στις περιπτώσεις που τέθηκε ανάλογο αίτημα, και ο Δικαστής δεν εξαίρεσε τον εαυτό του, το αίτημα εξετάστηκε από τα υπόλοιπα μέλη του σώματος.

Στην απόφαση **Συμεού Ανδρέας (2012) 1 Α.Α.Δ. 974** λέχθηκαν τα ακόλουθα:

*«Η προσωπική αντίδραση του δικαστή, δεν μπορεί να ελεγχθεί, αφού ανάγεται στην εγγενή ελευθερία που έχει να λειτουργήσει ως κριτής (βλ. **Αποστολίδου ν. Δημοκρατίας, (2002) 3 Α.Α.Δ. 80**). Μόνο αν η απόφασή του να συνεχίσει με την εκδίκαση της υπόθεσης, θα μπορούσε να ελεγχθεί δικαστικά. Σε τέτοια περίπτωση, θα εξεταζόταν κατά πόσον ικανοποιείτο το αντικειμενικό κριτήριο της εντύπωσης που θα δημιουργείτο στο μέσο εχέφρονα πολίτη για το αν, υπό τις περιστάσεις, υπήρχε πιθανότητα προκατάληψης».*

Επίσης στην απόφαση **Πέτρος Κωμοδρόμος ν. Πανεπιστημίου Κύπρου**, ημερ. 20.9.2013, Υπόθ. Αρ. 1127/2009 λέχθηκε ότι:

«Το πρόβλημα έγκειται στο ότι η Σύγκλητος προέβη, [...], στο διορισμό της Ειδικής Επιτροπής, [...], χωρίς να εξετάσει τις ενστάσεις που είχαν υποβληθεί κατά της συμμετοχής συγκεκριμένου μέλους, [...].»

Με βάση τα πιο πάνω και με δεδομένη την δήλωση/απόφαση του κ. Λ. Κάππα να μην εξαιρεθεί από τη διαδικασία εξέτασης της παρούσας Προσφυγής, παρόλο που το άρθρο 10(3) του Ν. 104(I)/2010 δεν φαίνεται να ξεκαθαρίζει το θέμα, κρίνουμε

εύλογο το αίτημα των Αιτητών όπως το όλο ζήτημα εξεταστεί από τα υπόλοιπα μέλη. Συνεπώς καταλήγουμε όπως εκδώσουμε την παρούσα απόφαση που αφορά μόνο στο αίτημα για εξαίρεση του κ. Λ. Κάππα από την διαδικασία.

Με σκοπό την καλύτερη αντίληψη των λόγων που οι Αιτητές ζητούν την εξαίρεση του κ. Λ. Κάππα από την διαδικασία θα παραθέσουμε αυτούσια, έστω και μακροσκελή μερικά αποσπάσματα από όσα λέχθηκαν ενώπιον μας από το δικηγόρο των Αιτητών κατά την διαδικασία στις 17.12.2015:

«[...] Είναι η θέση των Αιτητών ότι ένας αντικειμενικός παρατηρητής που θα δει τα γεγονότα στα οποία θα αναφερθώ αμέσως τώρα, θα του δημιουργηθεί έντονα η αίσθηση ότι το Μέλος της Επιτροπής ο κύριος Κάππας είναι φαινομενικά προκατειλημμένος και δεν μπορεί να συμμετάσχει εις την παρούσα υπόθεση.

[...]

Είναι γνωστό ότι ο κύριος Κάππας τουλάχιστο μέχρι την ημερομηνία του διορισμού του στην Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών ήταν μέλος του Πολιτικού Κόμματος ΕΔΕΚ, Μέλος της Κεντρικής Επιτροπής και Οικονομικός Διευθυντής. Αυτό είναι δεδομένο.

Είναι δεδομένο επίσης ότι η ΕΔΕΚ το Φεβρουάριο του 2009 έχει πάρει από τον κύριο Λοΐζο Ιορδάνους ένα ποσό των € 20.000 (Είκοσι χιλιάδες ευρώ) το οποίο κάτω από περιστάσεις που δεν είναι γνωστές κατατέθηκε, ήταν στην κατοχή του κυρίου Κάππα, και κατατέθηκε από τον κύριο Κάππα.

[...]

Θα δείτε ότι αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα ΕΔΕΚ, στις 26.11.2014, και τί λέει;

«Ο συγκεκριμένος επιχειρηματίας σε διάφορες περιόδους εισφέρει σε εράνους και οικονομικές εξορμήσεις της ΕΔΕΚ διάφορα χρηματικά ποσά με επιταγές, κάτι που είναι απολύτως συμβατό με τη Νομοθεσία.»

Συμφωνώ με την ΕΔΕΚ ότι μπορεί να είναι συμβατό με τη Νομοθεσία. Όμως τούτο καταδεικνύει και ομολογεί ότι η ΕΔΕΚ γνωρίζει το συγκεκριμένο, γνωρίζει ότι είναι εισφορέας στην ΕΔΕΚ, έχει σχέση σε κάποιο βαθμό

οικονομική εξάρτηση απ' αυτόν τον εισφορέα, άρα έχει με αυτόν τον εισφορέα ιδιαίζουσα σχέση. Είναι ένας τακτικός εισφορέας της.

Και θέτω το ερώτημα το εξής. Η ίδια η ΕΔΕΚ λέει ότι σε διάφορες περιόδους εισφέρει. Σε γνώση μας ξέρουμε ότι έχει επιταγή € 20.000 (Είκοσι χιλιάδες ευρώ), Φεβρουάριο του 2009. Αν είναι όλες οι εισφορές τέτοιου ύψους, μιλούμε και για έντονα ιδιαίζουσα σχέση.

[...]

Ο κύριος Κάππας σε ένα αντικειμενικό παρατηρητή δεν διέκοψε τον ομφάλιο λώρο με την ΕΔΕΚ. Ήταν Μέλος της Κεντρικής Επιτροπής της ΕΔΕΚ, παραιτήθηκε για να συμμετάσχει στην Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών και με τη λήξη της θητείας του, ένας αντικειμενικός παρατηρητής αναμένει να επιστρέψει πίσω στο ίδιο Πολιτικό Κόμμα.

Άρα έχει ακόμα ο κύριος Κάππας μια σχέση ιδιαίζουσα με την ΕΔΕΚ, η οποία ΕΔΕΚ έχει ιδιαίζουσα σχέση με τον κύριο Ιορδάνους. Αυτή η απόδειξη ήταν με θέμα το αναφερόμενο σκάνδαλο στο ΣΑΠΑ και φέρει το όνομα και την υπογραφή του κυρίου Κάππα και θα ανέμενε ο οποιοσδήποτε αυτή η σχέση να αποκαλυφθεί και να αποφασίσουν οι προσφεύγοντες κατά πόσο αισθάνονται ότι θα τύχουν αμερόληπτης δίκης εις την υπόθεση τους.

Μάλιστα να πω ότι στην απόφαση ο κύριος Πρόεδρος του Ανωτάτου Δικαστηρίου κύριος Αρτεμίδης, στην Χρύσω Καραγιώργης – ν – Ρ.Ι.Κ., λέει,

«Κάτω από τις ιδιαίζουσες αυτές συνθήκες δεν ήταν μόνο επιθυμητό αλλά και επιβεβλημένο κατά τη γνώμη μου να αναφερθεί στο Συμβούλιο η σχέση αυτή, ώστε τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα να κάμουν έγκαιρα οποιεσδήποτε παραστάσεις ήθελε».

Και το τονίζω ότι αυτό το θέμα αποτέλεσε αντικείμενο των Μ.Μ.Ε. ως το λεγόμενο «σκάνδαλο ΣΑΠΑ», κυκλοφορεί στο διαδίκτυο και στις ιστοσελίδες της ΕΔΕΚ, απόδειξη είσπραξης αυτού του ποσού, αυτής της επιταγής και κατάθεσης της από τον κύριο Κάππα. Γίνεται μέρος αυτού του σκανδάλου και εντούτοις ο κύριος Κάππας δεν αποκάλυψε αυτό το γεγονός ενώπιον των προσφοροδοτών και των πελατών μου που παραπονιούνται ώστε να αναλάβουν τις ενέργειες που έκριναν σκόπιμες.

[...]

Οι αμφιβολίες του παρατηρητή μεγεθύνονται από το εξής γεγονός. Εδώ στο δημοσίευμα που ανάρτησε η ΕΔΕΚ στην ιστοσελίδα της και μιλά για εισφορές σε διάφορες περιόδους, αναμένει κάποιος ότι πήραν και άλλα πέραν των €20.000 (Είκοσι χιλιάδων ευρώ). Υπάρχει δημοσίευμα του «Πολίτη» [...] ότι

την ίδια μέρα ο κύριος Ιορδάνους έδωσε στην ΕΔΕΚ άλλες €10.000 (Δέκα χιλιάδες ευρώ).

Τίθεται το ερώτημα γιατί δύο επιταγές της ίδιας ημέρας €20.000 (Είκοσι χιλιάδες ευρώ) και €10.000 (Δέκα χιλιάδες ευρώ); σε ένα αντικειμενικό παρατηρητή.

Και έρχεται αυτό να δέσει με την αναφορά της ΕΔΕΚ της ίδιας ότι,

«Ναι, εισφέρει αυτός ο επιχειρηματίας εις την ΕΔΕΚ».

Δημιουργούνται περισσότερες αμφιβολίες στην ΕΔΕΚ. Τώρα η ίδια η ΕΔΕΚ αντιλήφθηκε και αποκάλυψε λέει στη δημοσιότητα για χάρη διαφάνειας αυτήν την επιταγή, αυτήν την απόδειξη πληρωμής των €20.000 (Είκοσι χιλιάδων ευρώ); Γιατί δεν αποκάλυψε και τις άλλες; ρωτάται ένας αντικειμενικός παρατηρητής; Όστε να φανεί κι' αυτή η ιδιαίζουσα σχέση με την ΕΔΕΚ.

Όλα αυτά προηγήθηκαν θα ανέμενε οποιοσδήποτε παρατηρητής να το αποκαλύψει ο κύριος Κάππας προτού επιληφθεί του επίδικου διαγωνισμού, στον οποίο συμμετείχε ο κύριος Ιορδάνους.

[...]

Στα δημοσιεύματα αναγράφεται μάλιστα ότι ο Γενικός Ελεγκτής εφοδιάσε και το Γενικό Εισαγγελέα με πρόσθετα στοιχεία που αυτά εντάζει δεν τα ξέρουν οι Αιτητές, ίσως το Γραφείο του Γενικού Εισαγγελέα μπορεί να μας δια φωτίσει.

Και μάλιστα ο Γενικός Εισαγγελέας αποκάλυψε ότι, πάντοτε μιλούμε στη βάση των δημοσιευμάτων, ότι η επιταγή των €20.000 (Είκοσι χιλιάδων ευρώ) και των €10.000 (Δέκα χιλιάδων ευρώ), με βάση την Αστυνομία, με βάση το δημοσίευμα του «Πολίτη» αφού εδόθηκε την ίδια μέρα, σύνολο €30.000 (Τριάντα χιλιάδων ευρώ), δόθηκαν μετά που Κοινοπραξία Λοϊζος Ιορδάνου και ΧΠΘ Αλεξάνδρου έλαβαν την προκαταβολή για το έργο του ΣΑΠΑ.

Και θα προσέξετε ότι αυτές οι δύο επιταγές που είναι στην ΕΔΕΚ, δόθηκαν μήνα Φεβρουάριο, όπως εδόθηκαν στο κύριο Μαληκκίδη από τον κύριο Ιορδάνους και όπως εδόθηκαν και στον κύριο Βραχίμη, ήταν οι Σύμβουλοι/Μηχανικοί του έργου του ΣΑΠΑ, το Φεβρουάριο του 2009.

[...]

Μου δημιουργείται η αίσθηση ότι ενδεχομένως να υπάρχει μεροληψία στην υπόθεση μου και δεν θα τύχω δίκαιης δίκης. Δεν κάμνω εγώ τον Αστυνομικό, ούτε θα δικάσω, γι' αυτό τονίζω, με βάση τα δημοσιεύματα, ούτε Αστυνομικός είμαι, ούτε, αλλά ένας αντικειμενικός παρατηρητής που βλέπει την ίδια χρονική περίοδο να δίδονται δύο επιταγές στην ΕΔΕΚ, την ίδια χρονική

περίοδο να δίδονται στον Μαληκκίδη, την ίδια χρονική περίοδο να δίδονται στον Βραχίμη, να γίνεται ολόκληρη αναφορά σε δημοσιεύματα για σκάνδαλο, εγώ θα ανέμενα, λυπούμαι από τον κύριο Κάππα να βγει την πρώτη μέρα της δικασίμου της υπόθεσης μας να πει, αυτό το γεγονός, ότι απ' αυτό που κατηγορείται για σκάνδαλο στο ΣΑΠΑ, εγώ προσωπικά εκατάθεσα επιταγή στην ΕΔΕΚ.

Δεν μπορεί η ΕΔΕΚ να γνωρίζει ότι είναι εισφορέας της ΕΔΕΚ με τέτοια μεγάλα ποσά και όχι μια φορά, διότι η ΕΔΕΚ δεν είπε για μια φορά, πολλές. Και η ΕΔΕΚ να είναι κάτι διαφορετικό από τον κύριο Κάππα που μέχρι πρότινος ήταν Μέλος της Κεντρικής Επιτροπής και Οικονομικός Διευθυντής της και κατέθεσε την επιταγή να μην αισθάνεται την ανάγκη που αισθάνθηκε και η ΕΔΕΚ να βγει να το δηλώσει και ζητώ να εξαιρεθώ, ή αυτή είναι η σχέση μου.

[...]

Οι πελάτες μου [...] θέλουν και απαιτούν η υπόθεση τους να δικαστεί από ένα όργανο το οποίο όχι μόνο είναι αμερόληπτο αλλά να φαίνεται [...] και θέλουν να αισθάνονται ότι η υπόθεση τους θα τύχει αμερόληπτης εκδίκασης.

Η εκπρόσωπος της Γενικής Εισαγγελίας κατά την ενώπιον μας ακροαματική διαδικασία σημείωσε τα πιο κάτω:

«Ως προς το αίτημα αντιλαμβάνομαι για την εξαίρεση του κύριου Κάππα για τους λόγους που έχει αναπτύξει ο συνάδελφος ο κύριος Χριστάκης, έχω την άποψη ότι η εισήγηση του είναι Νομικά ορθή. Το κριτήριο είναι αντικειμενικό, έχει κριθεί σε σωρεία και κατ' επανάληψη σε πάρα πολλές αποφάσεις και της πλειοψηφίας, ότι σημασία έχει τί μπορεί να αντιληφθεί ένας αντικειμενικός κριτής ως προς τη σχέση του ατόμου για το οποίο ζητείται η εξαίρεση.

Το συγκεκριμένο διοικούμενο που εκκρεμεί αίτημα ή υπόθεση προς εξέταση. Κι' αυτό ισχύει σε όλα τα συλλογικά όργανα, δεδομένου του γεγονότος ότι η σεβαστή Αρχή είναι συλλογικό όργανο, έχω την άποψη ότι πάντα αντικειμενικά και αυστηρά νομικά ομιλούντες έπρεπε το θέμα να είχε τεθεί από τον κύριο Κάππα και στη βάση αυτής της αντικειμενικής θέσης, να διαφυλάξει εάν θέλετε την ίδια τη δική του αξιοπιστία με το να εξαιρεθεί. Αυτή είναι η θέση μου.»

Όπως έχουμε προαναφέρει, στην απόφαση *Συμβούλιο Αποχετεύσεων Λευκωσίας ν. Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών* (πιο πάνω) κρίθηκε πως η ΑΑΠ είναι ανώτερο διοικητικό όργανο που ασκεί έλεγχο νομιμότητας. Επομένως, η ΑΑΠ ως διοικητικό όργανο διέπεται από τους Νόμους που αφορούν την αμεροληψία διοικητικών οργάνων και για σκοπούς εξαίρεσης μέλους της, εφόσον ασκεί οιονεί δικαστική εξουσία, μπορεί να αντληθεί και νομολογία που αφορά Δικαστές.

Με βάση τους ισχυρισμούς των Αιτητών ο κ. Λ. Κάππας έχει ιδιάζουσα σχέση με την ΕΔΕΚ λόγω των κομματικών θέσεων που κατείχε σ' αυτήν και η ΕΔΕΚ έχει ιδιάζουσα σχέση με την εταιρεία Loizos Iordanou Constructions Ltd (μέλος της κοινοπραξίας «N.I.M.E.M.E. J.V.» που είναι προσφοροδότης στον παρόντα διαγωνισμό και αιτητής στην Προσφυγή με αρ. 28/2015) λόγω των εισφορών που λάμβανε από αυτήν και ως εκ τούτου υπάρχει ιδιάζουσα σχέση του κ. Λ. Κάππα με την Loizos Iordanou Constructions Ltd.

Οι Αιτητές προς υποστήριξη της θέσης τους προσκόμισαν διάφορα δημοσιεύματα στον τύπο που αφορούν το θέμα καθώς και αντίγραφο απόδειξης κατάθεσης στον λογαριασμό της ΕΔΕΚ στην Τράπεζα Όμιλος Λαϊκής, που φέρει ως καταθέτη τον κ. Λ. Κάππα και στην οποία χειρόγραφα καταγράφεται «Λ. Ιορδάνου». Προσκόμισαν επίσης ανακοίνωση από την ιστοσελίδα της ΕΔΕΚ ημερ. 27.11.2014 στην οποία αναφέρεται:

«3. Η διασύνδεση της εισφοράς συγκεκριμένου επιχειρηματία προς το ΚΣ ΕΔΕΚ δεν έχει καμιά σχέση με τη διερευνώμενη υπόθεση του ΣΑΠΑ. Η κατακύρωση της προσφοράς του ΣΑΠΑ έγινε έξι μήνες μετά την εν λόγω

εισφορά. Όλες οι εισφορές που έλαβε η ΕΔΕΚ από το 2008 μέχρι σήμερα από τον συγκεκριμένο επιχειρηματία, αλλά και άλλους πολίτες στο πλαίσιο εράνων και οικονομικών εξορμήσεων, μέχρι το 2011 είναι δηλωμένες στα βιβλία εσόδων-εξόδων του Κινήματος και από το 2012 (μετά την τροποποίηση της νομοθεσίας) έχουν δηλωθεί της εξελεγκμένους λογαριασμούς του Κινήματος που κατατίθεται στον Έφορο Πολιτικών Κομμάτων. Για σκοπούς πλήρους διαφάνειας δίνουμε στη δημοσιότητα απόδειξη κατάθεσης της επιταγής, για την οποία γίνεται λόγος στα δημοσιεύματα, στο λογαριασμό του Κινήματος και η οποία είναι εγγεγραμμένη στο επίσημο βιβλίο εσόδων-εξόδων της ΕΔΕΚ. Σημειώνεται ότι κατά το έτος 2009, η νομοθεσία δεν υποχρέωνε τα πολιτικά κόμματα να υποβάλλουν εξελεγκμένους λογαριασμούς».

Ακόμα προσκόμισαν επιστολή της ΕΔΕΚ, από την ιστοσελίδα της, προς τον Βοηθό Γενικό Εισαγγελέα ημερ. 26.11.2014 όπου αναφέρεται:

«1. Ο συγκεκριμένος επιχειρηματίας σε διάφορες περιόδους εισφέρει σε εράνους και οικονομικές εξορμήσεις της ΕΔΕΚ διάφορα χρηματικά ποσά με επιταγές κάτι που είναι απολύτως συμβατό με τη νομοθεσία. Τα ποσά αυτά είναι καταχωρημένα στους οικονομικούς λογαριασμούς του κινήματος. Οι εισφορές αυτές ουδεμίαν σχέση έχουν με τα υπό διερεύνηση ποινικά αδικήματα στο ΣΑΠΑ».

Έχουμε μελετήσει τα δημοσιεύματα που μας επισύναψε ο Αιτητής και διαπιστώσαμε αντικρουόμενες θέσεις σε σχέση με τα γεγονότα.

Για παράδειγμα τα δημοσιεύματα της εφημερίδας «Ο Φιλελεύθερος» ημερ. 11.11.2015 και 12.11.2015 αναφέρονται σε δηλώσεις του Γενικού Ελεγκτή ότι ο κ. Λ. Κάππας παρέλαβε επιταγή €20.000 από Κοινοπραξία που συμμετείχε η εταιρεία Loizos Iordanou Constructions Ltd η οποία, ως ισχυρίστηκε, δεν είναι φίλος του κόμματος, ενώ στα ίδια δημοσιεύματα σημειώνεται ότι η θέση της

ΕΔΕΚ είναι πως ο κ. Λ. Κάππας υπό την ιδιότητα του τραπεζικού υπαλλήλου παρέλαβε και κατέθεσε την επιταγή στο λογαριασμό της.

Επίσης στο δημοσίευμα της εφημερίδας «Ο Φιλελεύθερος» ημερ. 11.11.2015 αναφέρεται σε ισχυρισμούς του Γενικού Ελεγκτή ότι ο κ. Λ. Κάππας συνεχίζει να είναι ανώτατο στέλεχος της ΕΔΕΚ. Σε δημοσίευμα της ίδιας εφημερίδας ημερ. 12.11.2015 φαίνεται ο Γενικός Ελεγκτής να ισχυρίζεται ότι βάσει άλλων δημοσιευμάτων ο κ. Λ. Κάππας συνεχίζει να είναι μέλος της Κεντρικής Επιτροπής της ΕΔΕΚ, κάτι που η ΕΔΕΚ στο ίδιο δημοσίευμα, αλλά και η κα Μαυρονικόλα σε δημοσίευμα ημερ. 12.11.2015 εκ μέρους της ΕΔΕΚ διαψεύδει.

Οι ίδιες αντικρουόμενες θέσεις αναφέρονται και στο δημοσίευμα της εφημερίδας «ΠΟΛΙΤΗΣ» ημερ. 11.11.2015 και 12.11.2015.

Σημειώνουμε ότι ο κ. Λ. Κάππας στην δήλωση/απόφαση του, κατέθεσε επιστολή παραίτησης του από την Κεντρική Επιτροπή της ΕΔΕΚ ημερ. 02.01.2014 καθώς και απόδειξη είσπραξης της ΕΔΕΚ όπου δεν αναφέρεται το όνομα του παραλήπτη και εν πάση περιπτώσει η υπογραφή του παραλήπτη φαίνεται να διαφέρει από αυτήν του κ. Λ. Κάππα όπως φαίνεται στην απόδειξη κατάθεσης στην τράπεζα.

Είναι πάγια νομολογημένο ότι η ΑΑΠ ασκεί έλεγχο νομιμότητας. Στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της ασκεί τα καθήκοντα της στη βάση των εγγράφων που βρίσκονται στους διοικητικούς φακέλους, ενώ μπορεί να ληφθούν υπόψη έγγραφα που αποδεικνύουν πλάνη περί τα πράγματα. Δεν μπορεί να ληφθούν υπόψη άλλα μη επίσημα έγγραφα ή μαρτυρία.

Συνεπώς, χωρίς να εξετάζουμε αν ο κ. Λ. Κάππας διετέλεσε ή διατελεί μέλος ή στέλεχος της ΕΔΕΚ, ποιες και για πόσο χρόνο κατείχε κομματικές θέσεις, πόσες, τι ποσά και σε ποιο χρόνο η ΕΔΕΚ δέχθηκε εισφορές από τον κ. Λ. Ιορδάνου είτε ως πρόσωπο είτε από εταιρείες τις οποίες είναι εξ' ολοκλήρου ή μερικώς μέτοχος ή κατέχει διευθυντική θέση και χωρίς να εξετάζουμε την ακρίβεια ή μη των διαφόρων δημοσιευμάτων που μας προσκόμισαν οι Αιτητές και της διασύνδεσης ή όχι της επιταγής ή επιταγών που έλαβε η ΕΔΕΚ και της εταιρείας Loizos Iordanou Constructions Ltd, με το σκάνδαλο ΣΑΠΑ, θα προχωρήσουμε να εξετάσουμε το βασικό ζήτημα όπως τέθηκε από τους Αιτητές. Αν δηλαδή η θήτευση προσώπου σε κόμμα το οποίο δέχθηκε ή δέχεται εισφορά ή εισφορές από άλλο πρόσωπο (νομικό ή φυσικό) και τις οποίες είτε παρέλαβε καθηκόντως ο ίδιος είτε με οποιοδήποτε τρόπο γνωρίζει, δημιουργεί ιδιόζουσα σχέση μεταξύ του προσώπου και του εισφορέα σε βαθμό που να επιβάλλεται η εξαίρεση του από διοικητικά όργανα όταν εξετάζονται υποθέσεις που αφορούν τον εισφορέα.

Ο Πρόεδρος και τα Μέλη της Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών διορίζονται σύμφωνα με το Νόμο 104(Ι)/2010. Το άρθρο 6 προνοεί μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

«(2) Ο Πρόεδρος και τα μέλη της Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών διορίζονται από το Υπουργικό Συμβούλιο, ύστερα από πρόταση του Υπουργού Οικονομικών, και πρέπει να είναι υψηλού επαγγελματικού και ηθικού επιπέδου.

(3) Ο Πρόεδρος και τα μέλη της Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών παρέχουν τις υπηρεσίες τους κατά πλήρη και αποκλειστική απασχόληση και

δεν επιτρέπεται να κατέχουν οποιαδήποτε άλλη θέση ή αξίωμα στη Δημοκρατία ή να απασχολούνται σε οποιαδήποτε άλλη εργασία επ' αμοιβή».

Το άρθρο 10(3) του Ν.104(Ι)/2010 προνοεί τα ακόλουθα:

«(3) Αν ο Πρόεδρος ή οποιοδήποτε μέλος της Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών έχει οποιοδήποτε οικονομικό ή άλλο συμφέρον, άμεσο ή έμμεσο, σε σχέση με οποιαδήποτε εξεταζόμενη από αυτήν διαδικασία ανάθεσης σύμβασης ή έχει οποιαδήποτε ιδιάζουσα σχέση ή οποιαδήποτε εξ αίματος ή εξ αγχιστείας συγγένεια μέχρι του τετάρτου βαθμού με οποιοδήποτε πρόσωπο που έχει πρόδηλο οικονομικό ή άλλο συμφέρον στην εν λόγω διαδικασία, οφείλει να αποκαλύψει το συμφέρον, τη σχέση ή τη συγγένεια αυτή στην Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών και να αποσυρθεί από τη σχετική συνεδρία».

Το πιο πάνω άρθρο πηγάζει από το άρθρο 42 του Ν.158(Ι)/1999 το οποίο έχει κωδικοποιήσει τις νομολογιακές αρχές της αμεροληψίας όπου αναφέρει:

«42.(1) Κάθε διοικητικό όργανο που μετέχει στην παραγωγή διοικητικής πράξης πρέπει να παρέχει τα εχέγγυα της αμερόληπτης κρίσης.

(2) Δε μετέχει στην παραγωγή διοικητικής πράξης πρόσωπο που έχει ιδιάζουσα σχέση ή συγγενικό δεσμό εξ αίματος ή εξ αγχιστείας μέχρι και του τέταρτου βαθμού ή βρίσκεται σε οξεία έχθρα με το άτομο που αφορά η εξεταζόμενη υπόθεση ή που έχει συμφέρον για την έκβασή της».

Από τη νομολογία παραθέτουμε τα ακόλουθα αποσπάσματα:

Στην απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου **Πέτρος Κωμοδρόμος ν. Πανεπιστημίου Κύπρου**, ημερ. 20.9.2013, Υπόθ. Αρ. 1127/2009 λέχθηκαν τα ακόλουθα:

«Όπως έχει νομολογηθεί, τα διοικητικά όργανα πρέπει να παρέχουν εγγύηση αμερόληπτης κρίσης, όταν δε τα μέλη τους συνδέονται με δεσμούς ή με ιδιάζουσα σχέση με τα πρόσωπα στα οποία αφορά η κρινόμενη υπόθεση, ή έχουν συμφέρον

στην έκβασή της, δημιουργείται τεκμήριο επηρεασμού τους, που κλονίζει την πεποίθηση του διοικουμένου στο αδιάβλητο της κρίσης των οργάνων. Το θέμα κρίνεται όχι υποκειμενικά, στη βάση πραγματικού επηρεασμού της πράξης, αλλά αντικειμενικά, στη βάση της αντίληψης του κοινού εξωτερικού παρατηρητή - (βλ. Πορίσματα Νομολογίας του Συμβουλίου της Επικρατείας, 1929-1959, σελ. 111· *Cyprus Sulphar and Copper Co Ltd v. Κυπριακής Δημοκρατίας* (2003) 4 Α.Α.Δ. 471· *Σισμάνη κ.ά. v. Θεοδώρου κ.ά.* (2007) 3 Α.Α.Δ. 420). Η αρχή της τήρησης των εγγύων αμερόληπτης κρίσης βρίσκεται κωδικοποιημένη στο Άρθρο 42 του Ν. 158(Ι)/99».

Όπως έχει λεχθεί στην υπόθεση *Εταιρεία Α/φοί Λανίτη Ατδ v. Οργανισμού Κυπριακής Γαλακτοκομικής Βιομηχανίας* (2004) 4 Α.Α.Δ. 995:

«Η θέση της νομολογίας είναι καθαρή. Τα διοικητικά όργανα θα πρέπει να παρέχουν εγγύηση αμερόληπτης κρίσης, όταν δε τα μέλη του συλλογικού οργάνου συνδέονται διά δεσμών ή με ιδιάζουσα σχέση με τα πρόσωπα στα οποία αφορά η κρινόμενη υπόθεση ή έχουν συμφέρον στην έκβασή της, δημιουργείται τεκμήριο επηρεασμού τους, που κλονίζει την πεποίθηση του διοικουμένου στο αδιάβλητο της κρίσης των οργάνων».

Στην *Εκτωρίδης v. Δημοκρατίας* (1990) 3 Α.Α.Δ. 922 σημειώνεται ότι στην υπόθεση *Γιαννούλα Λούκα κ.ά. v. Δημοκρατίας* (1989) 3(A) C.L.R. 674

«αναφέρονται τα εξής σχετικά, σε μετάφραση:

"Ο γενικός κανόνας είναι ότι τα διοικητικά όργανα που μετέχουν σε μια συγκεκριμένη διοικητική διαδικασία πρέπει να εμφανίζονται ότι ενεργούν αμερόληπτα, πράγμα το οποίο δεν μπορεί να λεχθεί, για μια περίπτωση όπου υπάρχει ειδικός δεσμός ή συγγένεια που αφορά τα πρόσωπα που είναι αναμειγμένα σε αυτή τη διαδικασία ή στο αποτέλεσμά της (δες *Χρίστου v. Δημοκρατίας* (1980) 3 Α.Α.Δ. 437 στη σελίδα 449).

Όμως κάθε έλλειψη αμεροληψίας πρέπει να αποδεικνύεται με επαρκή βεβαιότητα από γεγονότα που εμφανίζονται στους επίσημους φακέλους ή από λογικά συμπεράσματα που τεκμαίρονται από τα γεγονότα αυτά. (δες Όθωνος ν. Δημοκρατίας (1989) 3 C.L.R. 475.). Και κατά κανόνα η ύπαρξη μεροληψίας εξαρτάται πάντοτε από τα γεγονότα της κάθε υπόθεσης. Το γεγονός και μόνο ότι ένα πρόσωπο μπορεί να κάμει έκθεση που αφορά στενό συγγενικό του πρόσωπο ή ακόμη και τον αδελφό του δεν ακυρώνει αφ' εαυτού τη διοικητική διαδικασία και παρόλο που πρέπει να αποφεύγεται ...".

Στην *Adidas Ltd v. Krashias Ltd (Αρ.1)* (1990) 1 Α.Α.Δ. 873 λέχθηκε ότι:

«1. Το κριτήριο του αποκλεισμού Δικαστή λόγω προκατάληψης (*bias*) είναι αντικειμενικό. Είναι η αντίδραση του λογικού δικαιο-φρονα πολίτη, ενημερωμένου για τα συγκεκριμένα γεγονότα.

[...]

3. Η ευαισθησία Δικαστή δεν πρέπει να τον οδηγεί από παραίτηση εκπληρώσεως του καθήκοντός του. Αυτοεξαίρεση χωρίς βάσιμο λόγο εμπεριέχει κινδύνους για την απονομή της δικαιοσύνης, μεταξύ των οποίων, και η αναγνώριση σε διάδικο δικαιώματος επιλογής Δικαστού».

Στην *Σοφοκλέους Ανδρέας ν. Κωστάκη Ταβελούδη και Άλλου προσωπικά ως κληρονόμοι και/ή ως διαχειριστές της περιουσίας του Ευριπίδη Χρ. Ταβελούδη αποβιώσαντα* (2003) 1 Α.Α.Δ. 837 λέχθηκαν μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

«2. Η γνώμη διαδίκου ως προς τη μεροληψία του Δικαστηρίου ή του Δικαστή είναι σημαντική αλλά όχι αποφασιστική. Το βασικό ερώτημα είναι αν η αμφιβολία για την μη ύπαρξη αμεροληψίας είναι «υποκειμενικά δικαιολογημένη».

3. Οι διάδικοι δεν μπορούν να καθορίζουν τη σύνθεση του Δικαστηρίου ανάλογα με τις επιθυμίες τους. Ο διάδικος που επιζητεί την εξαίρεση ενός δικαστή θα πρέπει να στοιχειοθετήσει την ύπαρξη πραγματικής πιθανότητας

προκατάληψης για να δικαιολογήσει τον ισχυρισμό του για παραβίαση του Άρθρου 6(1) της Σύμβασης.

[...]

Οι προεκτάσεις του Άρθρου 30.2 του Συντάγματος εξετάστηκαν στην Κύπρο από το Ανώτατο Δικαστήριο στην υπόθεση **Πίτσιλλος ν. Δημοκρατίας (1994) 1 Α.Α.Δ. 268**, όπου ο Δικαστής Στυλιανίδης εκδίδοντας την ομόφωνη απόφαση του Δικαστηρίου τόνισε ότι,

"Το κριτήριο για την εξαίρεση Δικαστή είναι η δημιουργία δικαιολογημένης εντύπωσης ύπαρξης πραγματικής πιθανότητας προκατάληψης από το Δικαστή στο νου του μέσου εχέφρονα πολίτη, ο οποίος γνωρίζει όλα τα γεγονότα. Εικασίες και καχυποψίες μόνο δεν είναι αρκετές."»

Οι Αιτητές προς υποστήριξη της θέσης τους μας παρέπεμψαν σε αποφάσεις του Ανωτάτου οι οποίες δεν βρίσκουμε να τους βοηθούν.

Στην υπόθεση **PIK ν. Καραγιώργη άλλων (1991) 3 Α.Α.Δ. 159** τα γεγονότα διαφέρουν ουσιωδώς από την παρούσα υπόθεση. Σε αυτές τις υποθέσεις και ειδικότερα στις Αναθεωρητικές Εφέσεις 1163, 1178, 1179 κρίθηκε ως αντισυνταγματική η πρόνοια του περί ορισμένων Νομικών Προσώπων του Δημοσίου Δικαίου (Διορισμός Διοικητικών Συμβουλίων) Νόμου του 1998 όπου τα πολιτικά κόμματα συμμετείχαν σε διαβουλεύσεις με το υπουργικό συμβούλιο για τον καταρτισμό των συμβουλίων των Οργανισμών και όρισαν παρατηρητές στα Συμβούλια αυτών, ενώ στην υπόθεση **Καραγιώργης Χρίστος και Άλλος ν. Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου και Άλλων (1990) 3 Α.Α.Δ. 2595** για το ζήτημα της αμεροληψίας σημειώθηκε ότι «[...] η σχέση ήταν αυτή του εργοδότη και

εργοδοτούμενου η οποία κατά τη γνώμη μου δίδει διαφορετική χροιά και βαρύτητα στο ζήτημα, γιατί η σχέση αυτή ανάγεται σε εξάρτηση και οικονομικό όφελος.»

Με όσα έχουν παρουσιαστεί ενώπιον μας αδυνατούμε, να αντιληφθούμε πώς η θήτευση του κ. Λ. Κάππα στην ΕΔΕΚ ανάγεται σε σχέση εργοδότη και εργοδοτούμενου με εξάρτηση και οικονομικό όφελος. Ούτε προκύπτει από πουθενά ότι ο κ. Λ. Κάππας διορίστηκε στη θέση του μέλους της ΑΑΠ επειδή ήταν μέλος της Κεντρικής Επιτροπής της ΕΔΕΚ και πολύ περισσότερο ότι διορίστηκε για να εξυπηρετεί τα συμφέροντα του συγκεκριμένου κόμματος, αν υπάρχουν, ώστε να τίθεται θέμα σύνθεσης.

Τα ίδια ισχύουν και για την υπόθεση ***Εταιρεία Α/φοί Λανίτη ΑΤΑ ν. Οργανισμού Κυπριακής Γαλακτοκομικής Βιομηχανίας (2004) 4 ΑΑΔ 999***. Εκεί κρίθηκε ότι έπασχε η σύνθεση του οργάνου λόγω μεροληψίας δύο μελών του που ήσαν υπάλληλοι επηρεαζόμενων, από την απόφαση, εταιρειών.

Στην υπόθεση ***Πέτρος Κωμοδρόμος ν. Πανεπιστημίου Κύπρου, ημερ. 20.9.2013, Υπόθ. Αρ. 1127/2009*** που οι Αιτητές επίσης μας παρέπεμψαν κρίθηκε ότι η απόφαση έπασχε γιατί κατά τον ουσιώδη χρόνο υπήρχε σοβαρή αντιπαράθεση μεταξύ του Αιτητή και ενός μέλους της Ειδικής Επιτροπής. Δεν τέθηκε ενώπιον μας τέτοιος ισχυρισμός, ήτοι σοβαρής αντιπαράθεσης μεταξύ του κ. Λ. Κάππα και των Αιτητών.

Οι Αιτητές μας παρέπεμψαν επίσης στην υπόθεση ***Coprus Sulphar and Copper Co. Ltd ν. Κυπριακής Δημοκρατίας (2003) 4 ΑΑΔ 471***. Δεν βρίσκουμε ούτε εδώ

τα γεγονότα να προσομοιάζουν με την παρούσα υπόθεση. Εκεί εξετάστηκε η συμμετοχή στο κοινό συμβούλιο, το οποίο συμβούλευε τον Υπουργό Εσωτερικών κατά την εκπόνηση ή τροποποίηση του τοπικού σχεδίου, προσώπων που ήταν ιδιοκτήτες ή στενοί συγγενείς ιδιοκτητών ακινήτων, επηρεαζόμενων από το τοπικό σχέδιο. Αδυνατούμε να αντιληφθούμε με ποια πρόσωπα συγκεκριμένα ο κ. Λ. Κάππας έχει συγγένεια ή ιδιάζουσα σχέση που να έχουν συμφέρον από την έκβαση της υπόθεσης.

Ούτε η υπόθεση *Δημοκρατία v. Πέτρου Σολωμού* (1998) 3 Α.Α.Δ. 769 που μας παρέπεμψαν οι Αιτητές τους βοηθά. Τα γεγονότα εκεί ήσαν διαφορετικά. Το Δικαστήριο εκεί μεταξύ άλλων αναφέρει:

«Το ερώτημα που τίθεται είναι κατά πόσο τεκμαίρεται επηρεασμός της κρίσης του Γενικού Διευθυντή, έτσι που να κλονίζει την πεποίθηση του διοικούμενου για το αδιάβλητό της, επειδή σύστησε για προαγωγή το σύζυγο της ιδιαιτέρας του, χωρίς μάλιστα να αναφέρει το γεγονός αυτό στην ΕΔΥ. Είναι αυτή η σχέση ιδιάζουσα; Συνδέεται ο Γενικός Διευθυντής, ενόψει της επαγγελματικής σχέσης του με την ιδιαιτέρα του, διά δεσμού ή ιδιάζουσας σχέσης, όπως προνοεί ο Νόμος;

Ιδιάζουσα είναι η σχέση που ξεχωρίζει, που διαφέρει ή διακρίνεται από άλλη και ο δεσμός είναι σχέση που προϋποθέτει ή συνεπάγεται ηθικό, νομικό ή συναισθηματικό σύνδεσμο. (Βλ. Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας Γ. Μπαμπινιώτη, Έκδοση 1998, σελ. 774 και 471). Κατά τη γνώμη μας, παρόλο που η επαγγελματική σχέση του Γενικού Διευθυντή με την ιδιαιτέρα του δεν είναι δεσμός, εντούτοις μπορεί να χαρακτηριστεί "ιδιάζουσα σχέση" έναντι των άλλων υφισταμένων του, λαμβάνοντας υπόψη τα καθήκοντα και τις υποχρεώσεις της ιδιαιτέρας γραμματέας έναντι του προϊσταμένου της. Πέραν τούτου, είναι κατάδηλο ότι η ιδιαιτέρα γραμματέας του Γενικού Διευθυντή είχε συμφέρον να προαχθεί ο σύζυγος της [...].»

Στην πιο πάνω υπόθεση κρίθηκε ότι η σχέση του Γενικού Διευθυντή με την ιδιαιτέρα του μπορεί να χαρακτηριστεί «ιδιάζουσα σχέση» λαμβάνοντας υπόψη τα καθήκοντα και τις υποχρεώσεις της ιδιαιτέρας έναντι του προϊστάμενου της και του συμφέροντος που είχε η ιδιαιτέρα με την προαγωγή του συζύγου της. Δεν μπορούμε να αντιληφθούμε πώς η θήτευση του κ. Λ. Κάππα σε ένα οργανωμένο σύνολο όπως η ΕΔΕΚ μπορεί κατ' αναλογία να χαρακτηριστεί ως ιδιάζουσα σχέση όπως κρίθηκε η σχέση Γενικού Διευθυντή και της ιδιαιτέρας του. Ούτε μπορούμε να αντιληφθούμε τι συμφέρον έχει η ΕΔΕΚ με την έκβαση των υπό εξέταση από την ΑΑΠ υποθέσεων, όπως κρίθηκε ότι έχει η ιδιαιτέρα του Γενικού Διευθυντή με την προαγωγή του συζύγου της.

Αντίθετα με τις υποθέσεις στις οποίες μας παρέπεμψαν οι Αιτητές, πιστεύουμε ότι τα γεγονότα της παρούσας υπόθεσης προσομοιάζουν περισσότερο με την υπόθεση *Αυτοκέφαλος Εκκλησία της Κύπρου ν. Βουλής των Αντιπροσώπων (Αρ.2) (1990) 3 Α.Α.Δ. 69* όπου εκεί οι Αιτητές αιτήθηκαν την εξαίρεση του Δικαστή κ. Πική λόγω μακροχρόνιας φιλίας και συνεργασίας του με τον διάδικο Επίσκοπο Κιτίου, στην οποία λέχθηκαν τα πιο κάτω:

«Παραμένει το θέμα της προκατάληψης. Είναι φανερό ότι η συνεργασία του δικαστή Πική με το Μητροπολίτη Κιτίου και η συνεπακόλουθη φιλική τους σχέση είχε προέλθει από την εκτέλεση καθήκοντός του σαν Αντιπροέδρου φιλανθρωπικού ιδρύματος που συστάθηκε και λειτουργεί βάσει νόμου. Ο εκάστοτε Επίσκοπος Κιτίου τυγχάνει Πρόεδρος του. Την ίδια θέση στο ίδρυμα κατείχαν από την ίδρυσή του το 1950 οι κατά καιρούς Πρόεδροι του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λάρνακας. Όπως αποσαφηνίζει στη δήλωσή του ο δικαστής Πικής, η φιλική του σχέση με όλα ανεξαιρέτα τα μέλη της Επιτροπής του ιδρύματος αποσκοπούσε στην προώθηση του αγαθοεργού σκοπού του

ιδρύματος, που πήρε υπόσταση με ειδική νομοθετική πρόνοια. Κανένας λογικά σκεπτόμενος άνθρωπος, έστω και αν έχει υπόψη τις δικαστικές αποφάσεις του δικαστή αυτού, δεν είναι δυνατόν υπ' αυτές τις συνθήκες να έχει υπόνοιες έστω και κατά εμφάνιση για την αμεροληψία του».

Στην ίδια υπόθεση, ο δικαστής Στυλιανίδης καταλήγοντας στην ίδια απόφαση με την πλειοψηφία, αλλά με διαφορετικό σκεπτικό σημείωσε:

«Οι Δικαστές είναι μέλη της κοινωνίας στην οποία ζουν. Είναι φυσικό να έχουν γνωριμίες, συνεργασία σε κοινωνικά θέματα και φιλία διαφόρων βαθμών με άλλα μέλη της κοινωνίας. Όσον και αν είναι επιθυμητό ο Δικαστής να θέτει αυτοπεριορισμούς στον τρόπο ζωής του, δεν είναι δυνατό να απομονωθεί τελείως από την υπόλοιπη κοινωνία.

Προσωπική φιλία με διάδικο είναι λόγος εξαίρεσης Δικαστή. Γνωριμία, απλή σχέση, απλή συνεργασία σε κοινοφελή ιδρύματα δεν είναι δυνατό να δημιουργήσει δικαιολογημένη εντύπωση προκατάληψης του Δικαστή. Μόνο προσωπική φιλία υψηλού βαθμού και στενή είναι δυνατό να προκαλέσει δικαιολογημένα την εντύπωση της πιθανότητας πραγματικής ύπαρξης προκατάληψης και έλλειψης αμεροληψίας. Πρέπει να είναι τέτοιας έκτασης η φιλία που να δημιουργεί εύλογα στο νου του μέσου ανθρώπου την εντύπωση ότι ο διάδικος δεν θα έχει ανεξάρτητη και αμερόληπτη κρίση από το Δικαστή.

Η απονομή της δικαιοσύνης και η μεγάλη αξία της λειτουργίας της είναι ότι οι Δικαστές μπορούν να απονέμουν αμερόληπτη δικαιοσύνη στο λαό της χώρας τους, με πλείστα μέλη του οποίου είναι γνωστοί ή έχουν κάποιου είδους σύνδεση. Εάν δεν ικανοποιείται το πιο πάνω κριτήριο, ο Δικαστής δεν μπορεί να εξαιρεθεί, άλλως δε θα ήταν δυνατό να υπάρχουν Λειτουργοί για την απονομή της δικαιοσύνης στη χώρα μας. (Βλ. Cottle v. Cottle [1939] 2 All E.R. 535.)

Στην παρούσα υπόθεση, το μόνο στοιχείο ενώπιό μας είναι η γραπτή δήλωση που ο Δικαστής κ. Πικής, διάβασε στο Δικαστήριο, στην οποία αναφέρει ότι με το Μητροπολίτη Κιτίου σχετίστηκε και διατηρούσε φιλικές σχέσεις στα πλαίσια της συνεργασίας του, ως μέλος της διαχειριστικής Επιτροπής του Ιδρύματος Διανελλείου Ορφανοτροφείου, που ιδρύθηκε με Νόμο, του οποίου

Πρόεδρος είναι ο Μητροπολίτης και Αντιπρόεδρος ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου Λάρνακας. Στην ίδια θέση υπηρέτησαν όλοι οι Πρόεδροι του Δικαστηρίου Λάρνακας από το 1950 μέχρι σήμερα.

Η φιλία και συνεργασία αυτή δεν ικανοποιεί τα κριτήρια εξαίρεσης, όπως τέθηκαν πιο πάνω.»

Επισημαίνεται ότι το βάρος απόδειξης του ισχυρισμού περί παράβασης της αρχής της αμεροληψίας βρίσκεται στους ώμους των Αιτητών.

Οι Αιτητές δεν υποστήριξαν ότι ο κ. Λ. Κάππας έχει ιδιάζουσα σχέση με την εταιρεία Loizos Iordanou Constructions Ltd ή με τον κ. Λ. Ιορδάνου προσωπικά. Αντίθετα υποστήριξαν ότι ο κ. Λ. Κάππας λόγω της συμμετοχής του και μόνο σε όργανα της ΕΔΕΚ έχει ιδιάζουσα σχέση με αυτή και η ΕΔΕΚ έχει ιδιάζουσα σχέση με την εταιρεία Loizos Iordanou Constructions Ltd λόγω των εισφορών που έλαβε από αυτήν.

Διαφωνούμε με αυτήν την προσέγγιση. Δεν μπορεί από μόνη της η θήτευση προσώπου σε ένα οργανωμένο σύνολο, όπως είναι τα κόμματα, να αποτελεί λόγο για να τίθενται γενικά και αόριστα ζητήματα μεροληψίας. Όπως δεν είναι αρκετή από μόνη της η εισφορά ως απόδειξη ότι υπάρχει ιδιάζουσα σχέση μεταξύ ενός οργανωμένου συνόλου και ενός εισφορέα του. Σχετικά είναι τα όσα λέχθηκαν στην *Πρόεδρος της Δημοκρατίας ν. Βουλής των Αντιπροσώπων (1991) 3 ΑΑΔ 61* όπου εξετάστηκε η συνταγματικότητα του Νόμου που προέβλεπε την άρση του περιορισμού που απαγόρευε στους κατέχοντες θέση με μισθοδοτική κλίμακα Α13

και άνω, να είναι απλά μέλη του πολιτικού κόμματος της εκλογής τους όπου λέχθηκαν τα πιο κάτω:

«[...] η άρση αυτού του περιορισμού, [...] εμπεδώνει την ισότητα των ατομικών δικαιωμάτων όλων των δημοσίων υπαλλήλων άσχετα από ιεραρχική βαθμίδα, δηλαδή το συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι. [...] Οι πρόνοιες μάλιστα του άρθρου αυτού προβλέπουν πως κανένας άλλος περιορισμός δεν μπορεί να επιβληθεί στην άσκηση του δικαιώματος αυτού, ει μη μόνο με νόμο, με διατάξεις απόλυτα αναγκαίες προς το συμφέρον της ασφάλειας της Δημοκρατίας ή της συνταγματικής τάξεως ή της δημόσιας ασφάλειας ή της δημόσιας τάξεως, ή της δημόσιας υγείας, ή των δημοσίων ηθών, ή της προστασίας των δικαιωμάτων και ελευθεριών των εγγυημένων από το Σύνταγμα.

[...] Η πολιτική ουδετερότητα των υπαλλήλων στην άσκηση των καθηκόντων των διασφαλίζεται με τους περιορισμούς που τίθενται στα υπόλοιπα εδάφια του άρθρου 71 του Νόμου. Αν προκύψει ζήτημα παραβίασης των διατάξεων του [...], τούτο δεν θα οφείλεται στις διατάξεις του επίδικού Νόμου, αλλά στην παράβαση των προνοιών των υπόλοιπων εδαφίων του άρθρου 71 του Νόμου και στην εσφαλμένη ή μεροληπτική εκτέλεση του καθήκοντος από δημόσιο υπάλληλο».

Η προσέγγιση των Αιτητών ότι άτομα που έλαβαν γνώση για εισφορές από πρόσωπα, νομικά ή φυσικά, ή που παρέλαβαν εισφορές εκ μέρους οργανωμένων συνόλων όπως κομμάτων, σωματείων, συλλόγων, φιλανθρωπικών και μη ιδρυμάτων, συνδέσμων γονέων, εκκλησιαστικών επιτροπών κτλ, δημιουργεί ιδιαίζουσα σχέση μεταξύ αυτών και των εισφορέων θα μας οδηγούσε σε παράδοξα αποτελέσματα, τα οποία δεν θα αντικατόπτριζαν το γράμμα και το σκοπό των διατάξεων για διασφάλιση της αμερόληπτης κρίσης των ασκούντων εξουσία. Διαφορετικά θα ήταν τα πράγματα αν υπήρχε απευθείας σχέση μεταξύ των εισφορέων και των προσώπων αυτών. Αν γίνει αποδεκτός ο συλλογισμός των

Αιτητών τότε χιλιάδες ενεργοί πολίτες, στελέχη, μέλη, λειτουργοί κτλ της δημόσιας υπηρεσίας, της τοπικής αυτοδιοίκησης, των Οργανισμών Δημοσίου Δικαίου, των Ανεξαρτήτων Αρχών, των σχολικών εφορειών, των εξωτερικών συμβούλων κτλ, θα εξαιρούνταν με πάσαν ευκολία από όργανα λήψης αποφάσεων και θα καθιστούσε εξ' υπαρχής προβληματικό το διορισμό ή την εκλογή τους σε αυτές της θέσεις κάτω από την απειλή της «μεροληψίας» μόνο και μόνο γιατί θήτευσαν ή θητεύουν σε οργανωμένα σύνολα που λαμβάνουν εισφορές. Δηλαδή η ίδια η πολιτεία θα ενθάρρυνε τους πολίτες της να μην ενασχολούνται με τα κοινά και ταυτόχρονα θα αποθάρρυνε πρόσωπα (νομικά ή φυσικά) να εισφέρουν σε οργανωμένα σύνολα.

Κατά τη νομολογία κριτήριο δεν είναι «ο κόσμος», αλλά ο αντικειμενικός παρατηρητής ο οποίος «δεν είναι ασφαλώς ο τυχαίος απληροφόρητος άνθρωπος που θα μπορούσε να σχηματίσει μια βεβιασμένη εντύπωση παρασυρόμενος από την υποκειμενική του μονομερή και αποσπασματική αντίληψη, αλλά εκείνος ο οποίος με ολοκληρωμένη πληροφόρηση και κατανόηση του τρόπου λειτουργίας των διαδικασιών στα πλαίσια τους μπορεί έτσι να καταλήξει σε μια αντίξια της αντικειμενικότητάς του άποψη ως προς το ζητούμενο» (βλ. απόφαση των υπολοίπων μελών του Συμβουλίου στην Αίτηση αρ. 1/2015 του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας για Απόλυση του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέως της Δημοκρατίας δια Ανάρμοστη Συμπεριφορά ημερ. 23.6.2015).

Με βάση τα πιο πάνω κρίνουμε ότι οι ισχυρισμοί των Αιτητών περί ιδιαίζουσας σχέσης του κ. Λ. Κάππα με την εταιρεία Loizos Iordanou Constructions Ltd δεν ευσταθούν και η αίτηση για εξαίρεση του κ. Λ. Κάππα από την όλη διαδικασία απορρίπτεται.

.....
Γιώργος Αναστασίου
Μέλος

.....
Σόλων Παπαθεοχάρους
Μέλος

.....
Βασίλης Πάλμας
Μέλος

ΑΠΟΦΑΣΗ ΜΕΙΟΨΗΦΙΑΣ

Η παρούσα προσφυγή είναι η τρίτη στη σειρά, για ό,τι εδώ ενδιαφέρει, προσφυγή σε σχέση με το διαγωνισμό ΤΑΥ 10/2003 «*Design, Built and Operation of the Achna Sewage Treatment Plant and Associated Works*». Από τον εν λόγω διαγωνισμό, ο οποίος προκηρύχθηκε από το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων (η Αναθέτουσα Αρχή) αποκλείστηκαν δύο προσφοροδότες για το λόγο ότι την περίοδο μεταξύ των ετών 2008-2009 με σκοπό να τύχουν ευνοϊκής μεταχείρισης σε άλλους δημόσιους διαγωνισμούς κατέβαλαν σε πρόσωπα τα οποία είχαν εξουσία σε σχέση με τη λήψη αποφάσεων σ' αυτούς διάφορα ποσά. Αποκλείστηκαν από την Αναθέτουσα Αρχή επειδή κρίθηκε ότι οι ενέργειες τους συνιστούσαν διάπραξη σοβαρού επαγγελματικού παραπτώματος σύμφωνα με το άρθρο 51(2)(δ) του Ν. 12(I)/2006. Συγκεκριμένα κατέβαλαν χρήματα για συμβόλαια διαγωνισμών του Συμβουλίου Αποχετεύσεων Πάφου (ΣΑΠΑ). Ο αποκλεισμός των εν λόγω προσφοροδοτών, πρόκειται για την εταιρεία Νέμεσις Εργοληπτική Δημόσια Εταιρεία Λτδ και την Κοινοπραξία «N.I.M.E.M.E. J.V.», είχε ως αποτέλεσμα την καταχώρηση από αυτές των Προσφυγών 26/2015 και 28/2015, αντίστοιχα. Για τον ίδιο διαγωνισμό καταχωρήθηκε από τους Αιτητές, η προσφορά των οποίων κρίθηκε ότι πληροί τους όρους του διαγωνισμού, και η παρούσα προσφυγή αντικείμενο της οποίας είναι η νομιμότητα της κατακύρωσης του διαγωνισμού στην Κοινοπραξία «CYBARCO LTD – S.K. EUROMARKET LTD – MEKEL LTD – AQWISE J.V.». Οι Προσφυγές 26/2015 και 28/2015,

όπως ήταν φυσικό, ακούστηκαν πρώτες αφού από το αποτέλεσμα τους εξαρτάτο σε μεγάλο βαθμό και η τύχη της παρούσας, η οποία ορίστηκε σε διάφορες ημερομηνίες για οδηγίες, με τελευταία την 17.12.2015.

Στις 5.11.2015 η Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών με απόφαση της πλειοψηφίας ακύρωσε τον αποκλεισμό των Αιτητών στις Προσφυγές 26/2015 και 28/2015.

Στις 24.11.2015 ο δικηγόρος των Αιτητών με επιστολή του προς την Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών έθεσε ζητήματα σε σχέση με τη σύνθεση της Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών κατά την εκδίκαση των προσφυγών 26/2015 και 28/2015 δηλώνοντας ταυτόχρονα την πρόθεση των Αιτητών στα πλαίσια της παρούσας Προσφυγής να ζητήσει την εξαίρεση από τη σύνθεση της του μέλους κου Λ. Κάππα για τους ίδιους ουσιαστικά λόγους που παράθετε στην επιστολή του σε σχέση με τη σύνθεση της Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών κατά την εκδίκαση των Προσφυγών αρ. 26/2015 και 28/2015. Επειδή η υπόθεση ήταν ήδη ορισμένη στις 17.12.2015 το ζήτημα αφέθηκε να εξεταστεί κατ' εκείνη την ημερομηνία.

Στις 17.12.2015 οι Αιτητές με την έναρξη της διαδικασίας έθεσαν ζήτημα εξαίρεσης του μέλος κου Λ. Κάππα για το λόγο, όπως τόνισαν, όχι υποκειμενικής προκατάληψης, αλλά φαινομενικής προκατάληψης. Η συμμετοχή του, υποστήριξαν, στη σύνθεση της Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών κατά την εκδίκαση της παρούσας προσφυγής θα παραβίαζε την αρχή της εμφάνισης της αμεροληψίας της λαμβάνοντας υπόψη τα πιο κάτω.

Μετά την απόφαση της Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών στις προσφυγές 26/2015 και 28/2015 είδαν το φως της δημοσιότητας δηλώσεις του Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας και ανακοινώσεις του πολιτικού κόμματος της ΕΔΕΚ (η ΕΔΕΚ) της οποίας το συγκεκριμένο Μέλος τουλάχιστον μέχρι του διορισμού του στην Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών ήταν μέλος της Κεντρικής Επιτροπής και Οικονομικός Διευθυντής της, ότι αυτός είχε στην κατοχή του και κατέθεσε στο λογαριασμό της ΕΔΕΚ επιταγή ύψους €20.000 του κου Λοΐζου Ιορδάνους, Διευθυντή της Loizos Iordanou Constructions Ltd, μέλους της Κοινοπραξίας N.I.M.E.M.E. J.V., η οποία αποκλείστηκε από τον παρόντα διαγωνισμό, Αιτητών στην Προσφυγή αρ. 28/2015. Η ίδια η ΕΔΕΚ, εξήγησαν, την καταβολή του εν λόγω ποσού όχι μόνο δεν την αρνήθηκε αλλά σε ανακοίνωση της ημερ. 26.11.2014 όταν βρίσκονταν σε εξέλιξη οι εξετάσεις αναφορικά με την υπόθεση, γνωστή ως το σκάνδαλο του ΣΑΠΑ από την οποία και προέκυψαν τα γεγονότα που οδήγησαν στον αποκλεισμό της N.I.M.E.M.E. J.V. σε σχέση με τον κ. Λοΐζο Ιορδάνους ανέφερε ότι *«ο συγκεκριμένος επιχειρηματίας σε διάφορες περιόδους εισφέρει σε εράνους και σε διάφορες εξορμήσεις της ΕΔΕΚ εισφέρει διάφορα ποσά με επιταγή κάτι που είναι συμβατό με τη νομοθεσία»*. Χωρίς οι Αιτητές να αμφισβητούν τη συμβατότητα με τη νομοθεσία των ενεργειών του κου Λ. Ιορδάνους υποστήριξαν ότι το συμπέρασμα ενός αντικειμενικού παρατηρητή είναι ότι ο κος Λ. Κάππας έστω και αν από του διορισμού του παραιτήθηκε από μέλος της Κεντρικής Επιτροπής και Οικονομικός Διευθυντής της ΕΔΕΚ έχει μια ιδιαίτερη σχέση με τον κο Λ. Ιορδάνους τακτικό εισφορέα της ΕΔΕΚ

λαμβανομένου μάλιστα υπόψη δημοσιεύματος ημερ. 12.11.2015 της εφημερίδας «Πολίτης» ότι σύμφωνα με τη θέση του Γενικού Ελεγκτή, η οποία στηρίζεται στις αστυνομικές έρευνες για το ΣΑΠΑ, η κατάθεση του ποσού των €20.000 το 2009 δεν έγινε από τον κ. Λ. Ιορδάνους φίλο του κόμματος, αλλά από Κοινοπραξία λίγες μέρες μετά που η Κοινοπραξία είχε λάβει προκαταβολή από το ΣΑΠΑ.

Οι Αιτητές μετά από ερώτηση διευκρίνισαν ότι από τα πιο πάνω στους ίδιους δεν δημιουργείται η αίσθηση ότι η επιταγή των €20.000 δόθηκε προς την ΕΔΕΚ από τον κο Λοΐζο Ιορδάνους ως αντάλλαγμα για τα συμβόλαια του ΣΑΠΑ, *«δημιουργείται όμως η αίσθηση ότι ενδεχομένως να υπάρχει μεροληψία στην υπόθεση τους και δεν θα τύχουν δίκαιης δίκης»*. Ένας αντικειμενικός παρατηρητής, ανέφεραν, που την ίδια χρονική περίοδο βλέπει να δίδονται από τα ίδια πρόσωπα επιταγές στην ΕΔΕΚ και σε πρόσωπα που εμπλέκονται στο σκάνδαλο του ΣΑΠΑ, να γίνονται οι πιο πάνω αναφορές σε δημοσιεύματα, δεν μπορεί παρά να έχει την αίσθηση ότι δεν υπάρχει αμεροληψία στην υπόθεση. Δεν είναι δυνατό, κατέληξαν, η ΕΔΕΚ να γνωρίζει ότι ο κος Λοΐζος Ιορδάνους της Loizos Iordanou Constructions Ltd είναι εισφορέας της όχι για μικρά ποσά και η ΕΔΕΚ να είναι κάτι διαφορετικό από το μέχρι πρόσφατα Μέλος της Κεντρικής Επιτροπής της και Οικονομικό της Διευθυντή. Από τα δημοσιεύματα και τις ανακοινώσεις της ΕΔΕΚ, σαφώς, κατέληξαν, και υπάρχει ιδιαίζουσα σχέση του Μέλους κου Λ. Κάππα με τον τακτικό εισφορέα της ΕΔΕΚ.

Η δικηγόρος της Αναθέτουσας Αρχής σε σχέση με το ζήτημα που έθεσαν οι Αιτητές ανέφερε ότι για τους λόγους που εξέθεσαν η εισήγηση τους από νομικής άποψης είναι ορθή. Η Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών, ανέφερε, αποτελεί διοικητικό όργανο για το οποίο ισχύουν οι ίδιες αρχές που ισχύουν για εξαίρεση δικαστή.

Το Μέλος κος Λ. Κάππας στη δήλωσή του ανέφερε ότι δεν συντρέχει λόγος εξαίρεσης του μεταξύ άλλων δε σε σχέση με την εν λόγω επιταγή αναφέρει τα εξής:

«Η επιταγή με αρ. 81860415 της Τράπεζας Κύπρου για ποσό €20.000 εκδόθηκε από την Κοινοπραξία «Εργοληπτική Εταιρεία Χ.Π.Θ. Αλεξάνδρου και Loizos Iordanou Constructions Ltd» στο όνομα της ΕΔΕΚ, παρεδόθη στα γραφεία της ΕΔΕΚ και εξεδόθη και σχετική απόδειξη. Σε εμένα παρεδόθη στις 27.02.2009, όχι από την εν λόγω εταιρεία, με την οποία ουδεμία σχέση είχα, αλλά από τον κλητήρα της ΕΔΕΚ, στο κατάστημα της Λεωφ. Κέννεντυ της Μαρφίν Λαϊκή όπου εργαζόμουν ως Προϊστάμενος του Τμήματος Εξυπηρέτησης Πελατών, για να την καταθέσω στον λογαριασμό της ΕΔΕΚ.»

Το πρώτο ζήτημα το οποίο με απασχόλησε, καίτοι δεν υπήρξε περί τούτου αμφισβήτηση, είναι κατά πόσο στην περίπτωση της Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών η οποία σύμφωνα με την **Συμβούλιο Αποχετεύσεων Λευκωσίας ν. Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών (2007) 3 ΑΑΔ 568** αποτελεί ανώτερο διοικητικό όργανο εφαρμόζονται κατ' αναλογία οι αρχές που διατυπώθηκαν στην **Πρόεδρος της Δημοκρατίας ν. Βουλής των Αντιπροσώπων (1985) 3 ΑΑΔ 1501**, δηλαδή εάν μετά την έγερση ένστασης για τη συμμετοχή μέλους της στη σύνθεση

της σε συγκεκριμένη υπόθεση το ζήτημα αποφασίζεται από αυτή όπως αποφασίζεται από το δικαστήριο δικαστικά, εάν τεθεί ενώπιον του τέτοιο ζήτημα.

Για το πιο πάνω συμφωνώ με το αποτέλεσμα της πλειοψηφίας με το εξής όμως σκεπτικό.

Όπως είναι γνωστό η Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών έχει συσταθεί το 2004 για σκοπούς εναρμόνισης του δικαίου με ευρωπαϊκές οδηγίες. Σύμφωνα με τον περί Διαδικασιών Προσφυγής στον Τομέα της Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων Νόμο του 2010, Ν. 104(I)/2010 η Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών ως ανεξάρτητο όργανο ελέγχει τη νομιμότητα των αποφάσεων των αναθετουσών αρχών σε σχέση με δημόσιους διαγωνισμούς. Ο έλεγχος τον οποίο αυτή ασκεί γίνεται στη βάση των ίδιων αρχών που γίνεται και ο έλεγχος από το Ανώτατο Δικαστήριο στα πλαίσια της άσκησης της αναθεωρητικής του δικαιοδοσίας των αποφάσεων τόσο της Αναθέτουσας Αρχής όσο και της Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών.

Η γενική αρχή του διοικητικού δικαίου ότι τα διοικητικά όργανα που μετέχουν σε μια συγκεκριμένη διαδικασία πρέπει όχι μόνο να ενεργούν αλλά και να εμφανίζονται ότι είναι αμερόληπτα φαίνεται να έχει περιληφθεί στον Ν. 104(I)/2010 με το άρθρο 10(3) αυτού στο οποίο και θα αναφερθώ αργότερα. Η Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών έχοντας υπόψη το εν λόγω άρθρο αλλά και τις εξουσίες της, καίτοι ανώτερο διοικητικό όργανο, δεν μπορεί να είναι τίποτε λιγότερο αλλά και τίποτε περισσότερο από ένα οιονεί δικαστικό όργανο. Δεδομένου ότι η εξουσία της αφορά στον έλεγχο της νομιμότητας των αποφάσεων

των διοικητικών οργάνων στα πλαίσια δημόσιου διαγωνισμού κατέληξα ότι δεν μπορεί να στερείται της εξουσίας να αποφασίζει το ζήτημα εξαίρεσης μέλους της με σκοπό να διαφυλάξει τη νομιμότητα της σύνθεσης της. Θα ήταν παράδοξο να ελέγχει τη νομιμότητα της σύνθεσης κατώτερων της διοικητικών οργάνων αλλά να μην έχει εξουσία ελέγχου της νομιμότητας της δικής της σύνθεσης.

Ενόψει όλων των πιο πάνω θεωρώ ότι υπάρχει τέτοια εξουσία και προχωρώ να εξετάσω το ζήτημα που έχει τεθεί από τους Αιτητές και λυπούμαι γιατί δεν συμφωνώ με την τελική κατάληξη των συναδέλφων μου.

Σχετικό με το ζήτημα είναι το άρθρο 10(3) του περί των Διαδικασιών Προσφυγής στον Τομέα της Σύναψης των Δημοσίων Συμβάσεων Νόμος του 2010 το οποίο προβλέπει ότι:

«10.(3) Αν ο Πρόεδρος ή οποιοδήποτε μέλος της Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών έχει οποιοδήποτε οικονομικό ή άλλο συμφέρον, άμεσο ή έμμεσο, σε σχέση με οποιαδήποτε εξεταζόμενη από αυτήν διαδικασία ανάθεσης σύμβασης ή έχει οποιαδήποτε ιδιάζουσα σχέση ή οποιαδήποτε εξ αίματος ή εξ αγχιστείας συγγένεια μέχρι του τετάρτου βαθμού με οποιοδήποτε πρόσωπο που έχει πρόδηλο οικονομικό ή άλλο συμφέρον στην εν λόγω διαδικασία, οφείλει να αποκαλύψει το συμφέρον, τη σχέση ή τη συγγένεια αυτή στην Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών και να αποσυρθεί από τη σχετική συνεδρία».

Στην Αυτοκέφαλος Εκκλησία της Κύπρου ν. Βουλής (Αρ.1) (1990) 3 ΑΑΔ 54

στην οποία τέθηκε ζήτημα εξαίρεσης δικαστή του Ανωτάτου Δικαστηρίου από τη συζήτηση κατά πόσο ο Νόμος αρ. 95/1989 ψηφίστηκε κατά παράβαση ή αντίθετα με τις συνταγματικές διατάξεις που διέπουν και ρυθμίζουν την τροποποίηση μη

θεμελιωδών άρθρων του συντάγματος επειδή ο Δικαστής διετέλεσε πρόεδρος της νομοπαρασκευαστικής επιτροπής αναφορικά με την τροποποίηση του Άρθρου 11 του Συντάγματος αναφέρθηκαν τα εξής:

«1. Χαιρόμαστε διότι δεν έχει αμφισβητηθεί η αμεροληψία του Δικαστή κ. Σαββίδη, υποκειμενικά κρινόμενη. Η διαπίστωση αυτή όμως δε λύει το πρόβλημα που έχει ανακύψει για το λόγο ότι η αμεροληψία στη σύνθεση του Δικαστηρίου έχει δύο στοιχεία:

(α) Την υποκειμενική αμεροληψία για την οποία δεν εγείρεται θέμα, και

(β) την εμφάνιση αμεροληψίας, θέμα το οποίο κρίνεται με βάση αντικειμενικά κριτήρια και με μέτρο τις αντιλήψεις του μέσου συνετού ανθρώπου.

[...]

Η σημασία της εμφάνισης της αμεροληψίας του Δικαστηρίου συνοψίζεται κατά τρόπο θαυμαστό στο Σύγγραμμα του Δικαστή Devlin «Ο Δικαστής» σελ. 3 ως εξής (σε μετάφραση από τα Αγγλικά):

«Η προσφορά του Δικαστή στην κοινωνία είναι να άρει το αίσθημα της αδικίας. Για να εξυπηρετήσει το σκοπό αυτό χρειάζεται μια ουσιώδη αρετή την αμεροληψία του και μετά την εμφάνιση αμεροληψίας. Τοποθετώ την υποκειμενική αμεροληψία πριν την εμφάνιση γιατί χωρίς αυτή, η εμφάνιση ότι απονέμεται η δικαιοσύνη δεν θα είχε κανένα νόημα ούτε θα άντεχε στο χρόνο. Όμως από τη σκοπιά της κοινωνικής προσφοράς το πιο σημαντικό είναι η εμφάνιση. Ο Δικαστής που δίνει τη σωστή απόφαση, χωρίς όμως να συνυπάρχουν τα εξωτερικά γνωρίσματα αντικειμενικότητας, μπορεί να πράττει θεάρεστο έργο αλλά δεν εξυπηρετεί την ανθρώπινη δικαιοσύνη»».

Η αρχή της αμεροληψίας πέραν της νομολογίας διατυπώνεται και στο άρθρο 42 του περί Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμου, Ν. 158/1999 το οποίο προβλέπει ότι:

«42.(1) Κάθε διοικητικό όργανο που μετέχει στην παραγωγή διοικητικής πράξης πρέπει να παρέχει τα εχέγγυα της αμερόληπτης κρίσης.

(2) Δε μετέχει στην παραγωγή διοικητικής πράξης πρόσωπο που έχει ιδιαίζουσα σχέση ή συγγενικό δεσμό εξ αίματος ή εξ αγχιστείας μέχρι και του τέταρτου βαθμού ή βρίσκεται σε οξεία έχθρα με το άτομο που αφορά η εξεταζόμενη υπόθεση ή που έχει συμφέρον για την έκβασή της.

(3) Η κατά το εδάφιο (2) πιο πάνω, συμμετοχή σε διοικητικό όργανο επιτρέπεται, όταν η διοικητική πράξη δεν μπορεί να εκδοθεί από άλλο, κατά νόμο αρμόδιο όργανο ή όταν το αρμόδιο συλλογικό όργανο δεν μπορεί να συνέλθει επειδή δε θα υπάρχει απαρτία».

Στη *Δημοκρατία ν. Σολωμού* (1998) 3 ΑΑΔ 769 στη σελ. 772 τονίστηκαν τα εξής:

«Είναι γενική αρχή του Διοικητικού Δικαίου, ότι τα διοικητικά όργανα που μετέχουν σε μια συγκεκριμένη διοικητική διαδικασία, πρέπει να εμφανίζονται ότι ενεργούν αμερόληπτα, πράγμα το οποίο δεν μπορεί να λεχθεί, για μια περίπτωση όπου υπάρχει ειδικός δεσμός ή συγγένεια που αφορά τα πρόσωπα που είναι αναμειγμένα σ' αυτή τη διαδικασία ή στο αποτέλεσμα της (βλ. *Christou ν. The Republic* (1980) 3 CLR 437 και *Yiannoulla Louca and Another ν. The Republic and Others*, ΑΕ 777 και 780 ημερ. 6.6.89).

Η αρχή αυτή διατυπώθηκε από το Συμβούλιο της Επικρατείας της Ελλάδας στην υπόθεση 1187/1950 (τόμος 1950 (α) σελίς 991) και υιοθετήθηκε από το Ανώτατο Δικαστήριο στην υπόθεση *Kallouris ν. The Republic of Cyprus* (1964) CLR 313».

Στην πιο πάνω απόφαση έγινε επίσης αναφορά στην έννοια της ιδιαίζουσας σχέσης η οποία καθώς αναφέρεται είναι η σχέση «που ξεχωρίζει, που διαφέρει ή διακρίνεται από άλλη και ο δεσμός είναι σχέση που προϋποθέτει ή συνεπάγεται ηθικό, νομικό ή συναισθηματικό σύνδεσμο». (Βλέπε λεξικό της νέας ελληνικής γλώσσας Γ. Μπαμπινιώτη έκδοση 1998 σελ. 774 και 471).

Το θέμα της αμεροληψίας κατά την παραγωγή διοικητικής πράξης χαρακτηρίζεται επίσης ως θέμα χρηστής διοίκησης και φυσικής δικαιοσύνης (*Kallouris v. Republic* (1964) C.L.R. 313).

Καθοδηγούμενη από τα πιο πάνω και έχοντας υπόψη όσα τέθηκαν ενώπιον μας θεωρώ ότι το πρώτο ζήτημα που πρέπει να απαντηθεί είναι κατά πόσο όλα όσα έχουν προωθηθεί ως λόγοι που εξουδετερώνουν την εμφάνιση της αμεροληψίας της Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών αφορούν την παρούσα διαδικασία και πρέπει να εξεταστούν λαμβανομένου υπόψη ότι η Κοινοπραξία N.I.M.E.M.E. J.V. στην οποία συμμετέχει η εταιρεία Loizos Iordanou Constructions Ltd δεν είναι μέρος της παρούσας προσφυγής.

Εξέταση του άρθρου 10(3) του Ν. 104(I)/2010 και ιδιαίτερα της φράσης «σε σχέση με οποιαδήποτε εξεταζόμενη με αυτή διαδικασία ανάθεσης» κρίνω ότι οδηγεί στο συμπέρασμα ότι το αίτημα για εξαίρεση του μέλους κου Λ. Κάππα πρέπει να εξεταστεί εφόσον και η παρούσα προσφυγή διασυνδέεται με την υπό εξέταση διαδικασία ανάθεσης του διαγωνισμού ΤΑΥ 10/2003. Το γεγονός ότι η Κοινοπραξία N.I.M.E.M.E. J.V. δεν είναι μέρος στην παρούσα προσφυγή δεν επηρεάζει εφόσον η Κοινοπραξία N.I.M.E.M.E. J.V. στην οποία συμμετέχει η εταιρεία Loizos Iordanou Constructions Ltd είναι προσφοροδότης στο διαγωνισμό. Με άλλα λόγια συμμετέχει στη διαδικασία ανάθεσης σύμβασης. Η φράση στο άρθρο 10(3) του εν λόγω Νόμου «η διαδικασία ανάθεσης σύμβασης» δεν έχει την

έννοια της διαδικασίας σε Προσφυγή, αφού σε ένα διαγωνισμό είναι δυνατό να υπάρχουν πολλοί προσφοροδότες και συνακόλουθα πολλές προσφυγές.

Θεωρώ αναγκαίο να επαναλάβω ότι δεν τίθεται ζήτημα και ούτε η απόφασή μου έχει σχέση με το κατά πόσο το συγκεκριμένο μέλος θα είναι ή όχι αμερόληπτο αλλά με το κατά πόσο στα μάτια του αντικειμενικού παρατηρητή επηρεάζεται η εντύπωση αμεροληψίας της Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών.

Υπό το φως των όσων έχουν τεθεί ενώπιον μας το ερώτημα είναι κατά πόσο, και αυτό είναι το κριτήριο, ο μέσος συνετός πολίτης ο οποίος ενημερώνεται γι' αυτά θα μπορούσε εύλογα να σχηματίσει την εντύπωση ότι δεν τηρούνται τα εχέγγυα της αντικειμενικής αμεροληψίας της Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών. Θεωρώ ότι όσα έχουν τεθεί ενώπιον μας καταδεικνύουν την ύπαρξη ιδιάζουσας σχέσης του μέλους κ. Λ. Κάππα με την Loizos Jordanou Constructions Ltd μέλους της N.I.M.E.M.E. J.V. που συμμετέχει στο διαγωνισμό και συνακόλουθα η εντύπωση αμεροληψίας επηρεάζεται στα μάτια του αντικειμενικού παρατηρητή. Το εν λόγω Μέλος μέχρι του διορισμού του στην Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών το 2014 ήταν μέλος της Κεντρικής Επιτροπής της ΕΔΕΚ και Οικονομικός Διευθυντής της. Αξιώματα πολύ ψηλά στο κόμμα τα οποία του έδιδαν την ευκαιρία επαφής και στενότερης σχέσης με τους οικονομικούς υποστηρικτές της ΕΔΕΚ. Ο κος Λ. Ιορδάνους σύμφωνα με την ανακοίνωση της ΕΔΕΚ ημερ. 26.11.2014 δεν είναι ένας απλός περιστασιακός εισφορέας της αλλά ένας εισφορέας σε εράνους και οικονομικές εξορμήσεις της, διαφόρων ποσών σε επιταγές. Το γεγονός ότι αυτό

είναι συμβατό με τη νομοθεσία δεν εξουδετερώνει την ιδιότητά του ως εισφορέα που ανταποκρίνεται στα καλέσματα για οικονομική ενίσχυση του κόμματος, αναγκαίας προϋπόθεσης για τη συνέχιση της ύπαρξής του. Η Κοινοπραξία N.I.M.E.M.E. J.V. στην οποία η Loizos Iordanou Constructions Ltd συμμετέχει αποκλείστηκε από το διαγωνισμό για το λόγο ότι η Loizos Iordanou Constructions Ltd ήταν αναμειγμένη στο σκάνδαλο του ΣΑΠΑ στους διαγωνισμούς του οποίου συμμετείχε ως μέρος της Κοινοπραξίας «Εργοληπτική Εταιρεία Χ.Π.Θ. Αλεξάνδρου Λτδ και Loizos Iordanou Constructions Ltd». Για την κατάληξη μου ως προς τη δημιουργία ιδιάζουσας σχέσης μεταξύ του κ. Λ. Ιορδάνου και του μέλους κ. Α. Κάππα έλαβα υπόψη μου ότι είναι από τα γεγονότα της περιόδου 2008-2009 που προέκυψε ο αποκλεισμός της Κοινοπραξίας N.I.M.E.M.E. J.V. προσφοροδότης στο διαγωνισμό και στην οποία συμμετέχει ένας οικονομικός εισφορέας της ΕΔΕΚ στην οποία μέχρι πρόσφατα το Μέλος κ. Α. Κάππας κατείχε ψηλά αξιώματα. Η ιδιάζουσα σχέση προκύπτει από το σύνολο των γεγονότων δεδομένης της ιδιότητας που είχε το Μέλος κ. Α. Κάππας στην ΕΔΕΚ και τι για την ΕΔΕΚ είναι ο κ. Λοΐζος Ιορδάνου.

Ενόψει των πιο πάνω η κατάληξη μου είναι ότι το μέλος κ. Α. Κάππας δεν δικαιούται να παρακαθήσει ως μέλος της Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών και τούτο για να διαφυλαχθεί η εμφάνιση της αμεροληψίας της.

.....
Έφη Παπαδοπούλου
Πρόεδρος